

Giorgio Morandi

Giorgio Morandi

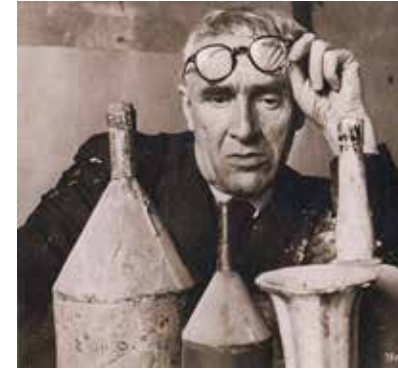
Meester van het stilleven

Wie snel kijkt ziet een verzameling oude vazen op een tafel. Wie beter kijkt ziet de invloedrijkste stillevens uit de moderne kunst, geschilderd door een kunstenaar die zich erg verbonden voelt met zijn woonplaats Bologna. Giorgio Morandi (1890 - 1964) groeit uit tot meester van de rust en de leegte – zónder dat zijn werken saai zijn. Sterker: nog altijd worden ontwerpers door hem beïnvloed.

Slechts één keer in zijn leven bezoekt hij het buitenland; de Zwitserse stad Winterthur om precies te zijn. Verder blijft schilder en etser Giorgio Morandi buitengewoon trouw aan zijn geboortestad Bologna, waar hij samen met zijn drie zussen, sinds zijn geboorte in 1890, een behoorlijk teruggetrokken bestaan leidt. Dag in dag uit is hij te vinden in zijn atelier aan de Via Fondazza, samen met zijn modellen: tientallen oude kruiken, afgedankte potten, blikken en vazen, die hij telkens op een nieuwe manier neerzet en naschildert - altijd zoekend naar de optimale compositie van vorm, kleur en licht. Af en toe onderbreekt hij zijn schilderwerk om tekenles te geven op een basisschool en om te doceren aan de Accademia di Belle Arti, de kunstacademie van Bologna.

Bologna als inspiratiebron

Onderweg van zijn huis naar de Academie passeert hij, stevast gehuld in een ruimvallend donker pak, de kilometerslange galerijen die Bologna sinds de middeleeuwen typeren. Ronde vormen, statige pilaren, verschillende kleur- en aardetinten, zachte bogen. Ongetwijfeld zal Morandi af en toe door zijn oogharen kijken terwijl hij zich door de stad verplaatst. Dat lijnenspel met kleur, licht, vorm en compositie inspireert hem als hij na het lesgeven weer plaatsneemt in zijn atelier.

v.l.n.r. Morandi met zijn modellen, de Le Morandine-collectie van Sonia Pedrazzini, zelfportret Morandi, stilleven van Morandi.

Dag in dag uit is hij te vinden in zijn atelier aan de Via Fondazza, samen met zijn modellen: tientallen oude kruiken, afgedankte potten, blikken en vazen

'Je begrijpt Morandi pas werkelijk als je de straten en arcades van deze stad hebt doorkruist en erachter bent gekomen dat een schijnbaar eentonige rode kleur toch kan verschillen van huis tot huis en van straat tot straat,' zegt de beroemde Italiaanse schrijver Umberto Eco.

Al heel vroeg in zijn carrière experimenteert Morandi met stijlen als het kubisme en futurisme. Vanaf 1917, Morandi is dan 27 jaar oud, sluit hij zich aan bij de *pittura metafisica*: een Italiaanse kunstbeweging onder leiding van de schilder Giorgio di Chirico, die zich kenmerkt door dromerige beelden, vreemde objecten (denk: rondzwerfende wasrekjes, plastic handschoenen en afgebokkelde sculpturen) en harde contouren. Rond 1920 besluit Morandi zijn eigen weg te gaan. De donkere lijnen vervuult hij voor zachte pastel- en aardetinten en het harde licht maakt plaats voor een zachte, typisch mediterrane Morandi-gloed.

Over waardering heeft hij eigenlijk nooit te klagen gehad. Met name in de filmwereld vinden zijn poëtische werken, die een ode brengen aan alledaagse voorwerpen, verstilling en rust, weerklink. Zo brengen in 1969 Michelangelo Antonioni en Federico Fellini zijn werken in beeld in hun films *La Dolce Vita* en *La Notte*. En ook in het recente *Io Sono l'Amore* (2009) richt Luca Guadagnino de camera op een Morandi. Zelf bleef Morandi er allemaal behoorlijk nuchter onder. Van een sterrenstatus moest hij niets weten; liever trok hij zich terug in de Via Fondazza. En toen hij in 1926 benoemd werd tot directeur van de kunst over alle lagere scholen in de provincies van Reggio Emilia en Calabria besloot hij al snel terug te keren naar zijn vorige baantje als docent. Dat lesgeven beviel hem toch beter.

Geen flessen maar karakters

Maar wat maakt dan dat die werken van Morandi zoveel meer zijn dan flessen op een tafeltje? De beroemde Italiaanse kunsthistoricus Roberto Longhi bombardeerde Morandi niet voor niets tot 'de grootste schilder van de twintigste eeuw'. De hedendaagse

Italiaanse designer Sonia Pedrazzini ontwerpt de Le Morandine-collectie, moderne design-vazen geïnspireerd op Morandi's werken en heeft wel een antwoord op die vraag. 'Hij beschouwde zijn flessen en objecten als echte karakters. Hij verplaatste ze elke dag, zoals een regisseur zijn acteurs op een podium verplaatst. Daarom zijn zijn schilderijen niet alleen traditionele stilleven, maar leggen ze een moment vast dat dynamisch is en daardoor bijna filmisch,' zo zei ze tegen de design-website Artemest.

Het atelier van Morandi

CASA DI MORANDI

Het huis waar Giorgio Morandi woonde, is te bezoeken. Als je hier binnenstapt zou je zweren dat hij net is vertrokken. De vazen en potten staan er nog, net als zijn bed en bureautje. Maak wel even een afspraak; bel 051 6496611 of stuur een mailtje naar casamorandi@comune.bologna.it. Via Fondazza 40125 Bologna Liever een totaaloverzicht van zijn werk? Koers dan naar het Museo di Morandi, onderdeel van het Mambo-museum. Via Don Giovanni Minzoni 14, 40121 Bologna

Tekst Inger van der Ree

MODERNE MEESTERS
UIT DE 20E EEUW DIE
EEN BELANGRIJKE
BIJDRAGE HEBBEN
GELEVERD AAN DE
ITALIAANSE CULTUUR